

Kuba: Inspirationskälla i klimatkampen

Hans Hjalte

En av världens ledande ekomarxister John Bellamy Foster pekar på att Kubas ekonomiska modell är alternativet till det förhärskande imperialistiska systemet, som nu i snabb takt är på väg att utarma jordklotet på resurser och dessutom driver på klimatkrisen.

Den latinamerikanska tv-kanalen teleSUR har pratat med John Bellamy Foster om klimatförändring och behovet av att kämpa för ett ekosocialistiskt, revolutionärt alternativ till det vinstdrivna världskapitalistiska systemet.

2017 är ännu ett år med ökade koldioxidutsläpp till atmosfären. Klimatförändringen har redan satt djupa spår i form av korallblekning i Stora Barriärrevet, utbredd torka i Afrika, bränder längs USA:s Stilla havskust, katastrofala orkaner som har drabbat USA och Karibien.

Det kan bli mycket värre

Men John Bellamy Foster säger att det kan bli mycket värre: "Allt detta visar att förhållandet mellan ekologin – det som Karl Marx kallade 'universell ämnesomfattning' – och vårt nuvarande samhälle är en växande fara för såväl mänskligheten som många andra arter."

Han anser att inom 20 år kan vi ha nått den punkt då koldioxidutsläppen har förändrat klimatet så långt att det inte längre ligger i mänsklig förmåga att stoppa processen. Men, tillägger J B Foster:

"Vi bör komma ihåg att klimatförändringen är bara en av de stora gränser för vår planet som vi nu är på väg att överskrida. De andra är förlust av biologisk mångfald – den sjätte största utrotningen av liv på jorden – havens försurning, skogsskövlingen, rubbningen av både fosfor- och kvävecyklerna, sötvattensbrist samt alla miljöfarliga föroreningar. Det finns givetvis bara en enda gemensam orsak till detta, nämligen det rovgiriga systemet för kapitalackumulering."

Parisavtalet var alltför svagt

På frågan om sin syn på Parisavtalet och USA:s politik svarar J B Foster: "Parisavtalet var en alltför svag överenskommelse och med alltför otillräcklig hastighet på åtgärderna, för att kunna bekämpa klimatförändringen, med tanke på de nivåer den redan har nått..."

Det verkar nu som om USAs härskande klass – och i linje med kapitalistklassen i hela världen – har bestämt sig för att stänga det lilla fönster som mänskligheten fortfarande har för att hantera klimatförändringen. Uttrycket ekonomins galenskap är i detta fall passande."

Finns det då någon väg framåt?

Hur ska vi kunna kämpa för en bättre framtid? På detta svarar J B Foster:

"Vi måste se lösningen på de problem som vi ställs inför som en lång ekologisk revolution. En kamp som pågår i årtionden, till och med århundranden för att skapa ett materiellt jämlikt och hållbart samhälle. Med tanke på

de katastrofala – både de ekologiska och de sociala – hoten måste denna rörelse redan från början vara revolutionär."

Han tar sedan upp att imperialismen är den egentliga roten till de flesta av världens problem idag. Det är de rika länderna som med imperialismen har utarmat den övriga världen och det är imperialismens rovdrift med såväl människor som råvaror och natur som skapat dagens klimat- och miljökris.

De rika länderna har orsakat de största koldioxidutsläppen. De är i centrum av det imperialistiska systemet som därför främst borde ha ansvar för att sätta in åtgärder mot klimatförändringen. De fattigaste länderna behöver fortfarande ekonomisk utveckling och kan därför inte belastas med samma ansvar.

Trots allt optimistisk

Eftersom allt fler gör motstånd och vägrar att samarbeta med det kapitalistiska systemet på olika, men fortfarande begränsade sätt:

"Fidel Castro sa en gång att människor är som vulkaner: Du vet aldrig när de kommer att explodera när de utsätts för förtryck. Under de senaste årtiondena har revolutionen i Venezuela gjort det mesta för att visa människor vad som är möjligt även när kontrarevolution stöds från utlandet. Vi bör också leta efter inspiration från Kuba."

Ett miljöproletariat

J B Foster säger att det runt om i världen har uppkommit vad som kan kallas ett miljöproletariat, som har likheter med det klassiska proletariatet, som var revolutionerande då de kämpade inte bara för bättre arbetsvillkor och jobb utan även för samhällsförändring, hälsa och miljö – som var aktuella frågor under den industriella revolutionen.

Han anser att de länder som utsatts för imperialismens och nykolonialismens exploatering nu bör samarbeta för att lösa dagens problem. Han pekar på samarbetet mellan Bolivia, Kuba och Venezuela som ett exempel och ger sedan ett exempel på skillnaden mellan hur man i olika politiska system hanterar de katastrofer som har uppkommit genom klimatpåverkan:

Se hur Kuba hanterat orkaner

"Konfronterad med effekterna av klimatförändringen, är ekologisk socialism – med tonvikt på lokala relationer och miljöanpassning – långt överlägsen neoliberalismen. Se på hur Kuba har hanterat följderna av orkaner, jämfört med den grymma tragedi som har drabbat invånarna i USAs koloni Puerto Rico..."

John Bellamy Foster är redaktör för den marxistiska tidskriften *Montly Review*, som ges ut i New York, USA. Han har skrivit en rad böcker om marxism och ekologi, varav den senast utkomna är *Marx and the Earth* 2016. På svenska ingår hans text *Naturens och samhällets metabolism* i antologin *Ekomarxism: Grundtexter*, Tankekraft förlag, 2014.

Tidigare publicerad i eFOLKET

